

6. Riskbedömning

Version 1.0 – september 2026

Praktisk info	Upplägg
Del 6: Riskbedömning Tid: 80 (160) minuter Syfte: Introducera och tillämpa delarna i att genomföra riskbedömning. Material: Verksamhetsbeskrivning för Lyckoby tillagningsverksamhet, kriteriemodell för Lyckoby. Del 1: Gruppövningsinstruktion, mall riskbild (A3), mall åtgärdsplan (A3), återanvänd Övningsexempel Lyckoby konsekvensanalys. Del 2 Repetition: Övningsexempel Lyckoby riskbedömning, återanvänd tidigare underlag om Lyckoby.	Del 1 Videoföreläsning del 1: 10 minuter Gruppövning: 60 minuter Tvärgruppsredovisning: (valfritt) 50 minuter Del 2 Videoföreläsning del 2: 10 minuter Diskussionsuppgift: (valfritt) 20 minuter Reflektion i helgrupp: (valfritt) 10 minuter

Centralt innehåll – Riskbedömning del 1

- **Riskbedömning är den andra stora delen i genomföra-fasen** och fokuserar på hur sårbara resurserna är samt vilka åtgärder som behövs för att upprätthålla prioriterade aktiviteter.
- Bedömningen utgår från tre frågor för varje resurs: **Vad kan inträffa? Vilken redundans finns? Kan resursen återställas i tid?**
- Riskbedömningen omfattar alla resurser, både interna och externa, och bygger ofta vidare på tidigare analyser som riskhantering, RSA och inträffade incidenter.
- Exemplet "Träna" visar hur olika risker identifieras för resurser som gym, träningskläder och träningsklocka, och hur redundans bedöms för varje riskhändelse.
- En risk anses **acceptabel** om befintlig redundans gör att resursen kan återställas inom den återställningstid som fastställdes i konsekvensanalysen.
- Om en risk **inte är acceptabel** måste verksamheten ta ställning till om åtgärder krävs för att minska sannolikhet, avbrottstid eller konsekvenser.
- Vid oacceptabla risker kan det även behövas en **kontinuitetsplan** som beskriver hur verksamheten ska hantera störningar och upprätthålla en tolerabel nivå.
- Identifierade åtgärder bör dokumenteras i en **åtgärdsplan**, med ansvarig, prioritet, tidsplan och kostnad, och ska helst integreras i ordinarie styrprocesser.

Centralt innehåll – Riskbedömning del 2: Repetition och summering

- Riskbedömning del 2 exemplifierar riskbedömningen genom att gå igenom övningsuppgiften: Tillagningsköket i Lyckoby.
- Exemplet fokuserar på resurserna **personal** och **livsmedel**, där återställningstiderna styrs av de prioriterade aktiviteternas acceptabla avbrottstider.
- För varje resurs analyseras riskhändelser, befintlig redundans och om resursen kan återställas i tid; detta dokumenteras i en riskbild.
- För resursen **personal** identifieras flera risker (sjukdom, transportproblem, nyckelkompetens som slutar), där vissa risker är acceptabla och andra kräver åtgärder och en övergripande kontinuitetsplan.
- För resursen **livsmedel** identifieras risker som restnoteringar och uteblivna leveranser; båda saknar redundans och kan inte återställas i tid, vilket kräver åtgärder och i ett fall en kontinuitetsplan.
- Åtgärdsförslag sammanställs i en **åtgärdsplan** med tydlig beskrivning av ansvar, prioritet, tidsplan och kostnader.
- Exempel på åtgärder är kompetensförsörjningsplan, inventering av timvikarier, krismeny, krislager och alternativa leverantörer.
- Motiveringar till åtgärder ska dokumenteras för att säkerställa förståelse över tid och visa mervärde, t.ex. att åtgärden minskar sårbarhet eller adresserar flera risker samtidigt.
- Det finns en tydlig röd tråd mellan kriteriemodellen, avbrottstider, återställningstider, risker, redundans och behovet av åtgärder.

Gruppövning riskbedömning – Fiktiv tillagningsverksamhet i Lyckoby

Syftet med gruppövningen är att testa metoden genom praktisk tillämpning av teoretiska kunskaper från videoföreläsning. Gruppövningen handlar om att genomföra en riskbedömning för ett fiktivt exempel, tillagningsverksamhet i Lyckoby.

Förberedelser:

- Deltagarna delas in i grupper om 4-6 personer för gemensamt arbete, förslagsvis samma grupper som för gruppövning konsekvensanalys.
- Grupperna tilldelas arbetsmaterial (enligt ovan).
- Det är fördelaktigt om grupperna kan genomföra övningarna i lokaler som ger utrymme för diskussioner.

I gruppövning riskbedömning utgår deltagarna från tidigare grupparbete med konsekvensbedömningen och applicerar nu teorin om riskbedömning. Använd gärna exemplet *Träna* som stöd.

Vi rekommenderar att en gemensam redovisning och erfarenhetsutbyte efter gruppövningen.

**Exemplet är fiktivt och syftar till att visa hur metoden kan utföras och dokumenteras. Exemplet kan innehålla sakfel och sak inte behandlas som ett facit.*

Del 1: Riskbedömning – (60 min)

- Utgå från konsekvensanalysen och gör en riskbedömning för tillagningsverksamheten i Lyckoby.
 - Använd först mallen för riskbild och gör klart momentet. Därefter påbörja nästa moment och använd mallen för åtgärdsplan.
- Fokusera på en eller två resurser för att komma igenom alla frågor i mallen.
- Ta en fråga i taget i den ordningen de kommer.
- När ni kommer till åtgärdsförslag, fundera över åtgärder som syftar till att:
 - Minska sannolikheten för avbrott,
 - Minska avbrottstiden och/eller
 - Mildra konsekvenserna.
- Hur kan ni motivera åtgärderna till beslutsfattare?

Tips: Det är viktigt att beskriva en risk per rad då det kan finnas olika redundans för olika risker. Vid redovisning bör fokus ligga på processen snarare än vad som skrivits i respektive ruta.

Tvärgruppsredovisning – (valfritt) (30 min)

Skapa nya grupper om 4-6 deltagare med en representant från varje tidigare gruppindelning för att diskutera arbetet med riskbedömning. Syftet är att deltagarna ska dela med sig av erfarenheter från arbetet i sin grupp samt jämföra och ta lärdom från andra gruppers arbete.

Fokus på processen.

Att diskutera i tvärgrupperna:

- Hur gick uppgiften?
- Vad var svårt?
- Hur resonerade ni i era respektive grupper?
- Vad drar ni för lärdomar från det här momentet?

Varje grupp enas kring två lärdomar från det här momentet (framgångsfaktor, svårigheter, tankesätt etc.) som de vill lyfta i helgrupp.

Diskussion/redovisning i helgrupp – (valfritt) (20 min)

Grupperna redovisar sina två lärdomar för helgruppen. Efterföljande diskussion om likheter/olikheter i genomförande och erfarenheter.

Del 2: Diskussionsuppgift för repetition av riskbedömning del 2 (valfritt) (20 min)

Deltagarna får reflektera i arbetsgrupperna över det som presenterats i filmen *Riskbedömning- Repetition och summering* och eventuellt justera sin egen gruppuppgift. Därefter redovisar grupperna för varandra genom att ge exempel på hur de har diskuterat. (Fördela tid efter antalet deltagare och grupper).

Fokus på processen.

Att diskutera i tvärgrupperna:

- Vad har varit svårt?
- Hur förhåller sig den presenterade riskbedömningen i riskbedömning- Repetition och summering till gruppens arbete?
- Vad kunde gruppen gjort annorlunda?
- Vill gruppen ändra på något i det egna arbetet utifrån vad som visades i presentationen? I så fall vad?
- Hur gick diskussionerna i gruppen?

Reflektion i helgrupp – (valfritt) (10 min)

Dela erfarenheter. Hur gick diskussionerna i gruppen? Hur förhöll sig gruppernas resultat till förslaget presenterat i filmen (riskbedömning: repetition och summering)?

Stödmaterial och länkar

- **Myndigheten för civilt försvar: Informationssäkerhet – Metodstödet – Metodstöd i informationssäkerhet** finns på vår hemsida.
- **Länsstyrelsen Östergötland – Handbok i kontinuitetshantering:** Fördjupning på sidorna 47–54 – Workshop 3: Riskbedömning.
- **Länsstyrelsen Östergötland – Mallar, presentationer och stöd:** Syfte och metod – Riskbedömning, Mall – Riskbedömning för deltagarna att fylla i och Mall – Risk-bedömning för processledaren att fylla i.
- **FSPOS – Vägledning:** Fördjupning och mallexempel på sidorna 46–48 – Kapitel B.2. Riskbedömning, och mall på sidan 49 – Riskbedömning. www.mcf.se/kontinuitetshantering.
- **Myndigheten för civilt försvar:** Åtgärdsplan för kontinuitetshantering (MSB1513 – reviderad december 2023).
- **FSPOS – Vägledning:** Fördjupning på sidorna 50–59 – Appendix C – Kontinuitetsstrategi, Appendix D – Kontinuitetsplaner.